

Nr 17

Bevillningsutskottets betänkande i anledning av väckta motioner om avveckling av fastighetsbeskattningen, m. m.

Till bevillningsutskottet har hänvisats följande inom riksdagen väckta, av utskottet till behandling i ett sammanhang upptagna motioner, nämligen

1) de likalydande motionerna I:470 av herr *Sundin* och II:531 av herr *Andersson* i Knäred *m. fl.*, vari hemställts, »att riksdagen i skrivelse till Kungl. Maj:t måtte anhålla att förslag rörande avveckling av fastighets-skatten, i huvudsak grundat på förslag av 1957 års fastighetsskattesakkun-niga, måtte föreläggas innevarande års höstriksdag»; samt

2) motionen II:607 av herr *Larsson* i Borrby, vari hemställts, »att riks-dagen måtte besluta att i skrivelse till Kungl. Maj:t anhålla att möjlig-heterna för en mera tillfredsställande fördelning kommuner emellan i vad det gäller kostnadsbördan för ordnande av fritidsbebyggelse snarast prövas».

Beträffande de skäl, som anförts till stöd för de i motionerna framförda yrkandena, får utskottet, i den mån redogörelse härför ej lämnas i det föl-jande, hänvisa till motionerna I:470 och II:607.

Den kommunala fastighetsskatten brukar karakteriseras som en garan-tiskatt, d. v. s. en skatt som åt kommunen garanterar ett visst skatteun-derlag. Bestämmelserna om garantibeskattningen tillkom år 1920 och un-dergick en teknisk omarbetning genom beslut av 1953 års riksdag, varvid ett första steg togs mot avskaffandet av den kommunala beskattningen av fastighet genom att repartitionstalet sänktes från 5 till 4. Genom beslut vid 1957 års riksdag vidtogs en ytterligare sänkning av repartitionstalet till nuvarande 2,5.

Enligt gällande bestämmelser bildar fastighet och inkomst tillsammans det kommunala inkomstskatteunderlaget. För fastighet, som året näst före taxeringsåret varit skattepliktig, beräknas garantibelopp till 2,5 procent av fastighetens taxeringsvärde för förstnämnda år. Vid taxering till kom-munal inkomstskatt lägges detta garantibelopp till summan av den skatt-skyldiges till sådan skatt skattepliktiga inkomster av olika förvärvskällor efter det att från denna summa avräknats de allmänna avdrag, som den skattskyldige enligt kommunalskattelagens bestämmelser är berättigad till. Det sålunda framräknade summabeloppet utgör taxerad inkomst. Om in-komsten av förvärvskällorna, minskad med de allmänna avdragen, skulle resultera i ett negativt tal, tillåts ett sådant underskott inte reducera ga-

rantibeloppet. Den taxerade inkomsten kommer därför alltid att uppgå till minst garantibeloppets storlek. Den kommunala inkomstskatten uträknas emellertid på en beskattningsbar inkomst, som utgörs av den taxerade inkomsten i förekommande fall minskad med Ortsavdrag och avdrag för nedsatt skatteförmåga. I de fall den skattskyldiges inkomst av olika förvärvskällor, minskad med allmänna avdrag, understiger beloppet av honom tillkommande Ortsavdrag och — i förekommande fall — avdrag för nedsatt skatteförmåga beskattas alltså garantibeloppet allenast till ett reducerat belopp eller också inte alls.

Garantibeloppet skall inom den kommun, där fastigheten är belägen, upp- tas såsom skattepliktig inkomst för fastighetens ägare. I de fall där fastighet ligger i annan kommun än fastighetsägarens hemortskommun, måste därför fastighetsägaren taxeras till kommunal inkomstskatt i varje kommun, där han äger fastighet. Skattskyldig, som åtnjuter inkomst i annan kommun än hemortskommunen och vars inkomst i hemortskommunen inte förslår till utnyttjande vid den kommunala inkomsttaxeringen av Ortsavdrag och sådana allmänna avdrag, som omförmäles i 46 § 2 mom. kommunal- skattelagen, äger rätt att avräkna återstående del i den andra kommunen.

Vid beräkning av den skattskyldiges inkomst av jordbruksfastighet, annan fastighet och rörelse får — i den mån fastighet ingår i förvärvskällan och garantibelopp för fastigheten upptagits såsom skattepliktig inkomst för den skattskyldige — avdrag (»procentavdrag») göras med belopp motsvarande garantibeloppet, d. v. s. 2,5 procent av fastighetens taxeringsvärde.

Vid riksdagsbehandlingen av propositionen nr 71 till 1957 års riksdag, vari bl. a. föreslogs en sänkning av repartitionstalet från 4 till 2,5, väcktes motionsyrkanden om lägre repartitionstal än föredragande departements- chefen föreslagit.

I sitt betänkande nr 32 anförde bevillningsutskottet bl. a. följande.

Emellertid kan en alltför stor sänkning av repartitionstalet inte nu genomföras utan att vissa kommuner blir i behov av kompensation. Frågan när sådan skall förekomma och i vad form eventuell kompensation bör ges har inte varit föremål för närmare utredning. Under sådana förhållanden kan man enligt utskottets åsikt inte redan nu sänka repartitionstalet mer än som föreslagits i propositionen. Det torde inte heller vara lämpligt att i rådande läge ha ett lägre repartitionstal för skogsfastigheter. Vid detta sitt ställningstagande har utskottet förutsatt att fastighetsbeskattningen avvecklas inom en mycket nära framtid; kan så ske torde huvudsyftet med förevarande motioner vara tillgodosett. Med det anförda tillstyrkes bifall till propositionen i denna del och avstyrkes motionsyrkandena om lägre repartitionstal än 2,5.

Vidkommande frågan om en slutlig avveckling av fastighetsbeskattning- en anförde utskottet.

Enligt vad departementschefen framhållit synes utvecklingen gå i den riktningen att det inom en tämligen nära framtid torde bli möjligt att avskaffa denna beskattning. Departementschefen har förutsatt att en särskild utredning företas, bl. a. beträffande frågan om kompensation i någon form till de kommuner, som är i hög grad beroende av fastighetsbeskattningen.

Utskottet vill i detta sammanhang starkt understryka angelägenheten av att fastighetsbeskattningen avskaffas så snart förutsättningar därför föreligger. Detta torde emellertid inte vara möjligt, utan att dessförinnan frågan om kompensation åt vissa kommuner undersöks. I vilka fall och i vilken omfattning sådan kompensation kan bli erforderlig undandrar sig utskottets bedömande. Innan behovet av kompensation undersökts är det svårt att närmare ange formen och villkoren för kompensationen. Utskottet finner det önskvärt att denna fråga — i den mån den inte kan lösas i samband med den förut omnämnda utredningen rörande fördelningen av inkomst från vattenfallsfastighet — blir föremål för skyndsamt utredning. Utskottet förväntar att senast 1960 års riksdag bereds tillfälle att ta ställning till frågan om en slutlig avveckling av fastighetsbeskattningen, under förutsättning att erforderliga undersökningar till denna tidpunkt kan slutföras. Utskottet föreslår därför att riksdagen i skrivelse till Kungl. Maj:t anhåller att förslag om fastighetsbeskattningens slutliga avveckling måtte föreläggas senast 1960 års riksdag samt att Kungl. Maj:t måtte låta verkställa härför erforderlig utredning.

Riksdagen biföll utskottets hemställan.

År 1957 uppdrogs åt särskilda sakkunniga — *1957 års fastighetsskatte-sakkunniga* — att utreda frågan om fastighetsbeskattningens avveckling. I sitt den 20 januari 1960 avgivna betänkande, SOU 1960:4, ansåg sig de sakkunniga icke kunna förorda en fullständig avveckling av fastighetsbeskattningen, enär en total avveckling skulle medföra att skillnaderna i skatetryck mellan kommunerna komme att kraftigt skärpas och att i vissa kommuner en betydande omfördelning av skattebördan från juridiska personer till fysiska personer komme att äga rum. De sakkunniga föreslog därför en fortsatt partiell avveckling av fastighetsbeskattningen. Sålunda föreslogs att fastighetsbeskattningen skulle avvecklas dels för samtliga fastigheter, som äges av fysiska personer, och dels beträffande fastigheter, som tillhör bostadsföreningar, bostadsaktiebolag eller allmännyttiga bostadsföretag. Däremot skulle fastighetsbeskattningen i sin nuvarande form bibehållas för fastigheter, som tillhör övriga juridiska personer (vanliga aktiebolag, ekonomiska föreningar m. fl.) samt för det allmännas fastighetsinnehav. För att tillgodose sommarstugekommunernas anspråk på visst skatteunderlag från sommarstugorna föreslogs att dessa kommuner skulle få tillgodoräkna sig ett skatteunderlag, som i princip motsvarade nuvarande garantibelopp för fastigheterna. Skatten på detta belopp skulle tillföras kommunerna i samband med statsverkets utbetalning av kommunalskatt. I gengäld skulle staten behålla den kommunalskatt, som i hemortskommunen belöpte på sommarstugor.

Förslaget beräknades medföra att den effektiva fastighetsbeskattningen skulle minska med ca 72 procent, innebärande i absoluta tal ett skattebortfall för kommunerna av ca 93 milj. kronor. Den genomsnittliga primärkommunala utdebiteringshöjningen beräknades av de sakkunniga till 22 öre.

Av innehållet i de förevarande motionerna må här återges följande.

Till stöd för yrkandet i de likalydande *motionerna I:470 och II:531* om avveckling av fastighetsbeskattningen anföres bl. a. Den i vårt land förekommande fastighetsbeskattningen kan inte anses förenlig med i övrigt gällande principer för beskattning. Fastighetsskatten utgår till följd av sin karaktär av garantiskatt oberoende av om beskattningsobjektet lämnat överskott eller givit upphov till förlust under beskattningsåret. Under gången tid har skäl funnits för en sådan ordning, emedan de i allmänhet bäst ekonomiskt ställda, d. v. s. de ägande, därigenom kom att svara för ett minimiskatteunderlag. Numera finns inte fog för en sådan ordning. Fastighetsägarna som grupp kan inte anses ha någon större skattekraft än andra. Det skatteunderlag, som garanteras genom fastighetsskatten, spelar allmänt sett en underordnad roll. Några bärande skäl för en allmän beskattning av denna art föreligger inte under numera rådande förhållanden. I vissa kommuner skulle dock en avveckling av fastighetsbeskattningen medföra avsevärda utdebiteringshöjningar. Detta gäller främst kommuner, där t. ex. skogar och vattenkraftsanläggningar av betydande värde äges av juridiska personer, som har sitt säte i annan kommun, samt vissa kommuner med omfattande sommarstugebebyggelse. En avveckling av fastighetsbeskattningen måste uppenbarligen ske på sådant sätt att dessa kommuner i rimlig utsträckning hålles skadeslösa.

Frågan om fastighetsskattens avveckling har prövats av 1957 års fastighetsskattesakkunniga, vilka även framlagt betänkande med förslag om en avveckling (SOU 1960:4). De sakkunnigas förslag är enligt motionärernas mening väl avvägt och bör till sina huvuddrag kunna läggas till grund för avveckling av fastighetsskatten. Då det är angeläget, att en avveckling snarast kommer till stånd, föreslår motionärerna, att riksdagen anhåller om förslag i frågan till innevarande års höstriksdag.

I *motionen II:607*, vari hemställes om riksdagsskrivelse med begäran om prövning av frågan om fördelningen av kommunalskatten mellan skattskyldigs mantalskrivningsort och fritidsvistelseort, anföres följande. Den allmänna standardhöjningen i vårt land har bl. a. medfört att allt flera medborgare i ökad utsträckning har möjlighet att planlägga och utnyttja sin fritid för vistelse i för rekreation lämplig miljö. Denna utveckling är att hälsa med den allra största tillfredsställelse med hänsyn till de alltmer ökade krav, som vårt förändrade samhälle ställer på medborgarna. Det är

en för »fritidsinnevånare» och kommuner gemensam angelägenhet att kommunerna verkligen har möjlighet att erbjuda en för fritidsvistelse lämpad miljö med godtagbar allmän service, vilket emellertid kan kräva betydande ekonomiska engagemang för kommunerna.

Då den nuvarande utformningen av den kommunala beskattningen icke innebär någon tillfredsställande fördelning mellan den skattskyldiges mantalsskrivningsort och den kommun där vederbörande har sin fritidsvistelse under en måhända icke oväsentlig del av året, synes det angeläget att frågan om möjligheterna för en riktigare fördelning av kommunalskatten upptages till prövning.

Utskottet

Utskottet behandlar till en början yrkandet i de likalydande motionerna I: 470 och II: 531 om skrivelse till Kungl. Maj:t med begäran om förslag till innevarande års höstriksdag rörande avveckling av fastighetsbeskattningen i huvudsaklig överensstämmelse med 1957 års fastighetsskattesakkunnigas förslag i ämnet.

Vid 1953 års riksdag beslutades en teknisk omläggning av den kommunala beskattningen av fastighet. I samband därmed togs ett första steg mot avskaffandet av denna skatteform genom att repartitionstalet sänktes från 5 till 4. Genom beslut av 1957 års riksdag ägde en fortsatt successiv avveckling av fastighetsbeskattningen rum genom en ytterligare sänkning av repartitionstalet till nuvarande 2,5. I sitt av 1957 års riksdag godkända betänkande nr 32 underströk bevillningsutskottet angelägenheten av att fastighetsbeskattningen avvecklades så snart förutsättningar därför förelåg och hemställde att en utredning skulle igångsättas för att klargöra de frågor, som sammanhänge med den slutliga avvecklingen. I anledning därav tillkallades samma år särskilda sakkunniga — 1957 års fastighetsskattesakkunniga — med uppdrag att utreda frågan om fastighetsbeskattningens avveckling.

I sitt den 20 januari 1960 avlämnade betänkande (SOU 1960: 4) konstaterade de sakkunniga, att en total avveckling av fastighetsbeskattningen skulle medföra att skillnaderna i skattetryck mellan kommunerna skulle komma att ytterligare skärpas och att i vissa kommuner en betydande omfördelning av skattebördan från juridiska till fysiska personer skulle äga rum. Ett fullständigt avskaffande av fastighetsbeskattningen skulle enligt de sakkunnigas beräkningar medföra ett årligt inkomstbortfall för kommunerna av cirka 130 milj. kronor. För att motverka ett skattebortfall av denna storlek skulle kommunernas utdebiteringar genomsnittligt behöva höjas med omkring 40 öre per skattekrona. De sakkunniga fann vidare att ett system med statsbidrag inte skulle bli en ändamålsenlig och lämplig anordning till förebyggande av olägenheterna med avvecklingen. Med hän-

syn här till ansåg sig de sakkunniga endast kunna förorda en fortsatt partiell avveckling. Förslaget innebär att fastighetsbeskattningen skulle avvecklas för samtliga fastigheter, som ägs av fysiska personer, och för fastigheter, som tillhör bostadsföreningar, bostadsaktiebolag eller allmännyttiga bostadsföretag. För att tillgodose sommarstugekommunernas anspråk på visst skatteunderlag för sommarstugorna föreslogs att dessa kommuner skulle få tillgodoräkna sig ett skatteunderlag motsvarande nuvarande garantibelopp för fastigheterna i samband med statsverkets utbetalning av kommunalskatt. Förslaget beräknades medföra ett skattebortfall för kommunerna av cirka 93 milj. kronor, innebärande en genomsnittlig primärkommunal utdebiteringshöjning av 22 öre per skattekrona.

Utskottet anser de skäl mot ett bibehållande av den nuvarande fastighetsbeskattningen, som tidigare framförts i olika sammanhang och som jämväl motionärerna åberopat, alltså i princip bärande. Utskottet kan därför ansluta sig till den av 1957 års bevillningsutskott uttalade meningen, att det är angeläget att denna beskattningsform avskaffas så snart förutsättningar därför föreligger. Emellertid talar enligt utskottets mening i dagens läge vissa skäl för ett temporärt uppskov med avvecklingen. Även om fastighetsskatteunderlagets procentuella andel av det totala skatteunderlaget fortgående minskat, skulle en sådan fortsatt partiell avveckling av fastighetsbeskattningen, som motionärerna förordat, i många fall få menliga verkningar på kommunernas skatteunderlag. Trots inte oväsentliga inkomstökningar kämpar åtskilliga kommuner för närvarande med betydande svårigheter att finansiera sin verksamhet. Mot bakgrunden härav bör inte utan tvingande skäl genomföras en åtgärd, som är ägnad att i betydande grad minska det kommunala skatteunderlaget. Med hänsyn till de utdebiteringshöjningar, som skulle bli följden även av en i begränsad omfattning genomförd avveckling av fastighetsbeskattningen, är utskottet för sin del inte berett att för närvarande tillstyrka en sådan åtgärd.

Utskottet vill emellertid framhålla, att därest det förslag om översyn av rikets indelning i borgerliga primärkommuner, som för närvarande är föremål för riksdagens prövning, genomföres, detta på längre sikt torde komma att möjliggöra en förstärkning av de sämst ställda kommunernas ekonomiska resurser. Det aviserade ökade statliga stödet till de skattetyngda kommunerna och de förslag, som skatteutjämningskommitténs fortsatta överväganden kan leda till, torde komma att få samma effekt.

1957 års bevillningsutskotts uttalande om angelägenheten av att fastighetsbeskattningen avskaffades avsåg en fullständig avveckling av denna skatt. Av skäl, för vilka ovan i korthet redogjorts, ansåg sig 1957 års fastighetsskattesakkunniga inte kunna tillstyrka ett fullständigt avskaffande utan förordade för sin del en fortsatt partiell avveckling. Delade meningar kan ur principiell synpunkt självfallet råda om lämpligheten av att endast

i begränsad omfattning avveckla denna skatt. Med hänsyn till att ett bibehållande av fastighetsbeskattningen i dess nuvarande utformning åtminstone tills vidare måste anses vara av väsentlig betydelse för åtskilliga kommuner anser sig utskottet inte nu böra taga ställning till detta spørsmål.

Av vad ovan anförts framgår att utskottet för närvarande inte är berett att tillstyrka, att fastighetsbeskattningen helt eller delvis avvecklas. Utskottet avstyrker således bifall till de likalydande motionerna I: 470 och II: 531.

I detta sammanhang behandlar utskottet även motionen II: 607, vari hemställas om riksdagsskrivelse med begäran om prövning av frågan om fördelningen av kommunalskatt mellan skattskyldigs mantalsskrivningskommun och fritidsvistelsekommun. Som motivering för yrkandet har bl. a. anförts, att det är angeläget att kommunerna kan erbjuda en för fritidsvistelse lämpad miljö med godtagbar service, vilket emellertid kräver betydande ekonomiska engagemang från kommunernas sida. Den nuvarande utformningen av den kommunala beskattningen innebär enligt motionärens mening inte en tillfredsställande fördelning av skatten mellan den skattskyldiges mantalsskrivningskommun och den kommun, där han vistas under sin fritid.

De i motionen anförda synpunkterna är enligt utskottets mening värda beaktande. Enligt direktiven för 1958 års skatteutjämningskommitté skall emellertid kommittén bl. a. pröva möjligheterna till en annan fördelning än den nuvarande av beskattningsföremålen olika kommuner emellan. Det torde därvid kunna förväntas att den i motionen aktualiserade frågan finner sin lösning i ett vidare sammanhang. Under sådana förhållanden anser utskottet skäl inte föreligga att tillstyrka riksdagsskrivelse i ämnet. Med det anförda avstyrker utskottet bifall till motionen II: 607.

Under åberopande av vad sålunda anförts får utskottet hemställa,

att följande motioner, nämligen

1) de likalydande motionerna I: 470 av herr Sundin och II: 531 av herr Andersson i Knäred m. fl. om avveckling av fastighetsskatten, samt

2) motionen II: 607 av herr Larsson i Borrby angående fördelningen av kommunalskatt mellan skattskyldigs mantalsskrivningsort och fritidsvistelseort,

icke måtte föranleda någon riksdagens åtgärd.

Stockholm den 20 februari 1962

På bevillningsutskottets vägnar:

JOHN ERICSSON

Närvarande:

från första kammaren: herrar John Ericsson, Hagberg, Einar Eriksson, Erik Jansson, Söderquist, fröken Ranmark*, herrar Oscar Carlsson, Stefanson, Yngve Nilsson och Sundin; samt

från andra kammaren: herrar Brandt i Aspabruk, Allard, Gustafson i Göteborg*, Kärrlander, Vigelsbo, Wiklund i Öjebyn*, Engkvist, Christenson i Malmö*, Stiernstedt* och Björkman.

* Icke närvarit vid justering av betänkandet.

Reservation

av herrar *Sundin* och *Vigelsbo*, vilka ansett att utskottet bort anföra och hemställa följande:

Utskottet behandlar — — — (= utskottet s. 5 rad 12 uppfifrån — s. 6 rad 11 uppfifrån) — — — per skattekrone.

Utskottet anser de skäl mot ett bibehållande av den nuvarande fastighetsbeskattningen, som tidigare framförts i olika sammanhang och som jämväl motionärerna åberopat, alltjämt bärande. Utskottet ansluter sig således till den av 1957 års bevillningsutskott uttalade meningen, att det är angeläget, att denna beskattningsform avskaffas så snart förutsättningar därför föreligger. Av vikt är att det inkomstbortfall som inträffar för kommunerna i ett sådant sammanhang ägnas särskild uppmärksamhet. Härvid vill utskottet erinra om att de kommuner, som nu har betydande skatteintäkter genom fastighetsbeskattningen av t. ex. kraftverk och skogar, vilka äges av i annan kommun beskattade juridiska personer, eller sommarstugor, som äges av i annan kommun beskattade personer, ej berövas detta skatteunderlag vid en avveckling enligt de sakkunnigas förslag. Inkomstbortfallet för kommunerna vid ifrågavarande avveckling blir enligt utskottets mening ej större än att det bör kunna kompenseras på lämpligt sätt, t. ex. genom höjning av statliga anslag till vissa kommunala ändamål eller på något längre sikt vid ett införande av grundbidragsprincipen. Det bör sålunda kunna undvikas att nämnda avveckling över huvud taget leder till några kommunala utdebiteringshöjningar. Utskottet finner sig därför böra tillstyrka motionsyrkandet om förslag till innevarande års höstriksdag rörande avveckling av fastighetsbeskattningen i huvudsaklig överensstämmelse med 1957 års fastighetsskattesakkunnigas förslag i ämnet. Utskottet förutsätter härvid att förslag samtidigt framlägges rörande compensationen till kommunerna för inkomstbortfallet och att avvecklingen skall gälla från och med beskattningsåret 1963.

I detta — — — (= utskottet s. 7 rad 9 — 19 uppfifrån) — — — sin fritid.

De i motionen anförda synpunkterna är enligt utskottets mening värda

beaktande. Enligt direktiven för 1958 års skatteutjämningskommitté skall kommittén bl. a. pröva möjligheterna till en annan fördelning av beskattningsföremålen olika kommuner emellan. Utskottet vill emellertid framhålla att här berörda spörsmål icke är en fråga allenast om skatteutjämning i vanligen avsedd bemärkelse. Det kan i åtskilliga fall gälla frågan om en fördelning av beskattningsrätten mellan kommuner med i princip likvärdigt skatteunderlag. Med hänsyn till att även den frågan får allt större räckvidd finner utskottet det angeläget att spörsmålen blir föremål för prövning även till den del de ej äger samband med skatteutjämningsrätten i vanligen avsedd bemärkelse.

Av det anförda torde framgå att utskottet tillstyrker bifall till motionsyrkandet om prövning av fördelning av beskattningsrätten mellan mantalsskrivningskommun och fritidskommun.

Under åberopande av vad sålunda anförts får utskottet hemställa,

att riksdagen i skrivelse till Kungl. Maj:t måtte

1) med bifall till de likalydande motionerna I:470 av herr Sundin och II:531 av herr Andersson i Knäred m. fl. om fastighetsskattens avveckling anhålla att förslag rörande avveckling av fastighetsskatten, i huvudsak grundat på förslag av 1957 års fastighetsskattesakkunniga, måtte föreläggas innevarande års höstriksdag; samt

2) med bifall till motionen II:607 av herr Larsson i Borrbjörby angående fördelningen av kommunalskatt mellan skattskyldigs mantalsskrivningsort och fritidsvistelseort anhålla att prövning måtte företagas rörande beskattningsrättens fördelning mellan mantalsskrivningskommun och fritidsvistelsekommun.

Särskilt yttrande

av herrar *Hagberg, Yngve Nilsson, Stiernstedt* och *Björkman*, vilka anförde följande.

Från högerpartiets sida har sedan lång tid tillbaka hävdats, att garanti-beskattningen av fastighet borde upphöra. Denna skatteform är unik för vårt land. Den överensstämmer icke med de principer på vilka vår beskattning i övrigt bygger. Skattskyldig som på grund av låg skuldsättning eller i övrigt gynnsamma förhållanden får en god inkomst av sin fastighet drabbas icke alls av garantiskatten. Denna drabbar i stället skattskyldig som har hög skuldsättning, som på grund av sjukdom eller eljest nedsatt arbetsförmåga inte kunnat utvinna så gott resultat av fastighetens skötsel eller som på grund av ogynnsamma konjunkturen — för en jordbrukares del olämpliga skördeförhållanden — eller eljest olyckliga omständigheter fått en låg in-

komst av sin fastighet. Garantiskatten står alltså i direkt strid med skatteförmågeprincipen. Det vore därför en rättvis åtgärd att avskaffa garantiskatten.

Från vårt håll har under senare år icke framställts yrkande om ett omedelbart slopande av garantibeskattningen. Anledningen härtill är att riksdagen i princip uttalat sig för en avveckling av denna skatteform. Redan då repartitionstalet för den kommunala fastighetsbeskattningen genom beslut av 1953 års riksdag sänktes från 5 till 4 %, godkändes ett uttalande i propositionen att detta vore att betrakta »som ett led i en successiv avveckling av garantiskattesystemet». År 1957 underströks ytterligare angelägenheten av att fastighetsbeskattningen avvecklades så snart förutsättningar därför föreläge.

Tiden är nu enligt vår mening mogen att fullfölja avvecklingen av fastighetsbeskattningen eller i vart fall att gå ett steg ytterligare på väg mot en sådan avveckling. Trots detta anser vi oss inte kunna tillstyrka bifall till de föreliggande motionerna. Dessa tar nämligen sikte på en avveckling av garantiskatten endast beträffande en del fastighetsägare. Inom gruppen juridiska personer beröres sålunda av förslaget blott bostadsföreningar, bostadsaktiebolag och s.k. allmännyttiga bostadsföretag. Fastigheter tillhörande övriga juridiska personer, däribland bostadsfastigheter som tillkommit i syfte att bereda bostäder åt anställda inom ett företag, kan alltjämt belastas med garantiskatt. En sådan ordning stämmer enligt vår uppfattning icke med principen om jämlikhet i beskattningen.

Vi förutsätter, att Kungl. Maj:t med anledning av tidigare uttalanden från riksdagen har frågan under övervägande och inom kort kommer att förelägga riksdagen förslag i anslutning härtill. Vi vill understryka angelägenheten av att garantiskatten avskaffas beträffande alla fastigheter. Den nuvarande ordningen innebär att de sämst ställda fastighetsägarna får betala kommunalskatt på ett högre skatteunderlag än som motsvarar den verkliga inkomsten och att övriga fastighetsägare liksom andra skattebetalare däri- genom får en i och för sig icke motiverad lättnad. En utjämning härutinnan är, även om den måste ske till priset av en något högre kommunal utdebitering, ytterst önskvärd. Att märka är nämligen att de fastighetsägare som nu drabbas av effektiv garantiskatt reellt sett får betala kommunalskatt efter en i många fall väsentligt högre skattesats än den nominella. Att på dessa skattedragares bekostnad hålla utdebiteringen nere kan förvisso icke betraktas som någon gemensam kommunal angelägenhet.

En väsentlig förutsättning för fastighetsskattens avskaffande är att man samtidigt därmed vidtager åtgärder med avseende på fördelningen av företagens kommunala skatter i de fall då företagen bedriver sin verksamhet inom flera kommuner. Såsom vi från vår sida framhöll redan i samband med sänkningen av repartitionstalet från 5 till 4 %, innebar detta att fastighets-

kommunerna fick en minskad andel av den skatt som sådana företag hade att erlägga. De gällande fördelningsreglerna är nämligen uppgjorda med utgångspunkt från att fastighetskommunen i första hand skulle såsom skatteunderlag få tillgodoräkna sig all inkomst av fastighet intill dess inkomsten översteg 5 % av taxeringsvärdet. Så länge nuvarande fördelningsregler bibehålles, bör därför den kompletterande bestämmelsen införas att fastighetskommunerna — i den mån inkomsten därtill förslår — skall få tillgodogöra sig inkomst motsvarande 5 % av taxeringsvärdet, innan ytterligare fördelning av inkomsten äger rum.

Särskild uppmärksamhet har ägnats kommuner med ett betydande antal s.k. sommarstugor. Det är också angeläget att dessa kommuner inte åsamkas stora kostnader för sommarstugorna utan att erhålla ersättning härför. Ersättningen bör emellertid icke givas formen av en beskattning som icke motsvarar inkomsten å sommarstugorna. I stället bör ett avgiftssystem tillämpas. Där sålunda kommunen exempelvis anlägger vatten = eller avloppsledningar till gagn för vederbörande ägare, bör kommunen tillgodogöra sig ersättning härför dels i form av en lämpligt avvägd grundavgift, dels i form av en avgift i förhållande till det årliga utnyttjandet av anläggningarna. På motsvarande sätt bör kommunen, där den för dessa sommargästers räkning anlägger vägar och gator — och detta alltså ej sker genom bildande av en särskild vägförening — med tillämpande av särskilda gatukostnadsbestämmelser skaffa sig ersättning för sina verkliga kostnader i detta sammanhang.

Därest vad här sagts beaktas, bör en total avveckling av fastighetsskatten kunna ske utan nämnvärda störningar i kommunernas ekonomi.